

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ing. V. K.**, bývajúcej v B., zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Karlíkovou, so sídlom v Bratislave, Blatnícka 3, IČO: 37 501 682, proti žalovanej **Mgr. P. G.**, bývajúcej v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Roštár–Slovák, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Révova 7, IČO: 36 857 731, **o vrátenie daru**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 10C 151/2007, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. marca 2013 sp.zn. 4Co 464/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 23. apríla 2012 č.k. 10C 151/2007-208 žalobu žalobkyne zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa v konaní po úprave návrhu domáhala určenia, že je vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. X., parc. č. 408/3887 - zastavaná plocha, rodinný dom, o výmere 244m², parc. č. 3886/1 - záhrady o výmere 764m², k.ú. B. na ulici G.. Preto posudzoval ako prejudiciálnu otázku porušenie povinností zo strany žalovanej ako obdarovanej voči žalobkyni, ktoré by zakladalo žalobkyni nárok na vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Súd mal za preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 3. decembra 1981 platnú darovaciu zmluvu v zmysle § 628 Občianskeho zákonníka, na základe ktorej sa žalovaná stala spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností v rozsahu jednej polovice. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k jej tvrdeniam o hrubom porušení dobrých mravov zo strany žalovanej voči nej alebo členom jej rodiny, pretože neboli preukázané jej tvrdenia, že žalovaná sa pokúsila predať darované nehnuteľnosti tretím

osobám ani tvrdenie, že žalovaná požiadala žalobkyňu, aby sa vzdala práva doživotného užívania darovaných nehnuteľností. Súčasne poznamenal, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov predaj darovaných nehnuteľností nie je považovaný za porušenie dobrých mravov. Poukázal tiež na tú skutočnosť, že žalovaná chcela odpredať svoj podiel synovi žalobkyne a jeho manželke potom, čo žalobkyňa darovala spoluvlastnícky podiel manželke svojho syna. Z týchto dôvodov žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešná žalovaná si náhradu trov konania voči žalobkyňi neuplatnila, preto jej ju nepriznal. Proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie žalobkyňa.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 13. marca 2013 sp.zn. 4Co 464/2012 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods.1, 2 O.s.p.) a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa a v celom rozsahu naň poukázal. Na zdôraznenie správnosti tohto rozhodnutia doplnil, že k naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje len také závadné konanie obdarovaného voči darcovi, alebo členom jeho rodiny, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Obvykle ide o fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci a podobne. Nie každé chovanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného chovania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi, naplňuje znaky ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel aj odvolací súd k záveru, že žiadne takéto správanie nemožno žalovanej vytýkať. Žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno svojich tvrdení a neprodukovala žiaden dôkaz o nevhodnom správaní žalovanej voči nej. Naopak bol preukázaný vrúcny vzťah žalobkyne voči žalovanej, čo vyplynulo jednak z korešpondencie založenej v spise, ako aj zo svedeckých výpovedí. Pokiaľ žalobkyňa uvádzala svoje negatívne tvrdenia vo vzťahu k rodine P., odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka umožňuje vyvodiť zodpovednosť za porušenie morálnych pravidiel správania len vo vzťahu ku správaniu obdarovaného a nemožno ho rozširovať aj na správanie iných osôb. Ani tvrdené rezervované správanie žalovanej voči žalobkyňi po podaní žaloby nebolo možné posúdiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, rovnako ani tú skutočnosť, že žalovaná vyzdvihla peniaze zo stavebného sporenia, nakoľko sama žalobkyňa jej podľa jej vyjadrenia poslala „kartičku“, pričom nebolo preukázané, že peňažné prostriedky boli účelovo viazané alebo že ich žalovaná použila v rozpore s dobrými mravmi. Za pravdivé nepovažoval odvolací súd ani tvrdenie žalobkyne, že je bezdomovkyňa, nakoľko žije u svojho syna a je o ňu postarané. Vzhľadom na náležite

zistený skutkový stav súdom prvého stupňa odvolací súd ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania považoval za nadbytočné. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorým sa domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenia veci tomuto súdu na ďalšie konanie. Právna zástupkyňa žalobkyne doplnila podané dovolanie a prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti účastníka konať pred súdom). Namietala, že rozsudok krajského súdu nebol podpísaný sudcom a neúplnú protokoláciu výpovedí svedka Z. K. na pojednávaní pred okresným súdom, rozhodnutie považovala za nespravodlivé a nesprávne. Právna zástupkyňa dovolateľky doplnila, že žalobkyňi nebolo umožnené klásť otázky svedkom a nedošlo ku vzájomnej konfrontácii svedkov a účastníkov konania. V dôsledku tohto procesného pochybenia nebol dostatočne zistený skutkový stav. Preto navrhla, aby bol vykonaný výsluch svedka Z. K. a Ing. X. P., ktorí do spisu doložili iba písomné vyjadrenia. Výsluchom týchto svedkov má byť preukázané hrubé porušovanie dobrých mravov zo strany žalovanej, a to najmä neposkytnutie potrebnej pomoci dovolateľke. Dovolateľka sa v dovolaní, ako aj v následných priebežne doručovaných podaniach podrobne vyjadrila ku skutkovým okolnostiam prejednáwanej veci najmä vo vzťahu k porušovaniu dobrých mravov zo strany žalovanej a jej rodiny.

Žalovaná podané dovolanie považovala za nedôvodné a žiadala ho odmietnuť, pretože nie je daný dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Mala za to, že sudy aplikovali na vec správne ustanovenia právneho predpisu, tieto aj správne vyložili a na základe vykonaných dôkazov dospeli k vecne správne rozhodnutiu. Uviedla, že všetci svedkovia, ktorí boli v konaní vypočutí, trvajú na obsahoch svojich výpovedí. V závere poukázala na to, že aj keby darovanú nehnuteľnosť chcela predať, takéto konanie nie je porušením dobrých mravov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel

k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovoláním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok dovolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal

návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľka vo svojom dovolaní nenamietala vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Žalobkyňa v dovolaní výslovne namietala, že jej v konaní bolo odňaté právo konať pred súdom a došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalobkyňa predovšetkým namietala vady súvisiace s dokazovaním. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993).

Žalobkyňa v dovolaní výslovne tvrdila, že protokolácia výpovede svedka Ing. Z. K. okresným súdom nebola úplná a vypočutým svedkom nemohla klásť otázky, čo viedlo k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a záveru súdov, že neuniesla dôkazné bremeno.

Pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba okrem iného rozumieť aj to, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) vrátane práva klásť svedkom a účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať podľa § 123 a § 129 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 130/03 z 23. júla 2003). Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Po preskúmaní obsahu zápisníc z jednotlivých pojednávaní pred okresným súdom dovolací súd nezistil žiadne porušenia procesných predpisov zo strany okresného súdu tvrdené dovolateľkou.

V prejednávanej veci sa konali celkovo dve pojednávania, na ktorých boli vypočutí viacerí svedkovia. Z obsahu zápisnice z pojednávania pred okresným súdom zo dňa 9. novembra 2011 (viď čl. 161 spisu), na ktorom bola vypočutá ako svedok X. P., je zrejmé, že žalobkyňa bola pri výsluchu osobne prítomná a kládla menovanej svedkyni otázky (viď čl. 163 spisu). Na tom istom pojednávaní bol vypočutý aj svedok Ing. Š. P., ktorému žalobkyňa tiež kládla otázky (viď čl. 165 spisu). Výsluch svedka Ing. Z. K., CsC., sa uskutočnil na pojednávaní pred okresným súdom dňa 23. apríla 2012, podľa obsahu zápisnice o pojednávaní žalobkyňa bola aj pri tomto výsluchu osobne prítomná (viď čl. 199), svoje právo klásť svedkovi otázky nevyužila, pričom voči obsahu protokolácie jeho výpovede súdom nevzniesla žiadne námietky. Svedkovi Ing. M. P., vypočutému na tom istom pojednávaní, žalobkyňa tiež kládla otázky (viď čl. 202). Následne bola žalobkyňa súdom poučená o svojej dôkaznej

povinnosti v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. a uviedla, že nemá žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd umožnil žalobkyni aj právo predniesť záverečnú reč.

S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že žalobkyni nebola odňatá možnosť pred súdom konať, pretože mala vytvorenú možnosť zúčastniť sa všetkých pojednávaní pred okresným súdom, klásť svedkom otázky a navrhovať dôkazy, ktorú možnosť aj využila.

Dovolací súd vo všeobecnosti poznamenáva, že pokiaľ by boli námietky proti úplnosti alebo zneniu zápisnice o pojednávaní aj opodstatnené (a prípadne súdmi inak vyhodnotené pri rozhodovaní vo veci samej), bez ďalšieho by nesprávnosti v zápisnici súdu samy osebe neboli spôsobilé založiť vadu konania na ktorú dopadá § 237 písm. f/ O.s.p.; v takom prípade by mohlo ísť (nanajvýš) o nedostatky, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadu konania vedúcou k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Uvedené platí aj vo vzťahu k žalobkyňou namietanej neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

K návrhom právnej zástupkyne dovolateľky na vykonanie výsluchu svedkov, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Navyše, ako vyplynulo z obsahu už spomínaných zápisníc, svedkovia, ktorých navrhovala právna zástupkyňa vypočuť, boli v konaní už vypočutí pred okresným súdom, pričom odvolací súd nepovažoval za potrebné ich opätovne vypočúvať a jeho rozhodnutie v tomto smere nie je možné podrobiť dovolaciemu prieskumu.

Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že postupom súdu nebola žalobkyni v tomto konaní odňatá možnosť pred súdom konať a dovolateľka tak neopodstatnene vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne, že doručený rozsudok odvolacieho súdu nebol podpísaný sudcom, dovolací súd odkazuje na ustanovenie § 61 ods. 1, 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresne súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy, v zmysle ktorého predseda senátu vlastnoručne podpisuje len prvopis rozhodnutia, rovnopisy rozhodnutia odosielané účastníkom konania podpisuje asistent, ktorý ich vyhotovil.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky však žalovanej žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal rešpektujúc jej úkon, ktorým náhradu trov výslovne nežiadala.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2016

JUDr. Helena Haukvitzová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

